

Risale-i Nur'da bulunan ifade gücü, tesiri çok nadir görülen bir durumdur. Bunun sebebi nedir?

Risale-i Nur'un diğer eserlerden en büyük farkı bu zamanın hükümlerine ve gereklerine cevap vermesidir. Bu zamanın manevi sorunlarına ve yaralarına tam mutabık olmasıdır. Aynı zamanda Kur'an'ın manevi ve Vehbi bir tefsiridir; ilim ve muhakeme ile değil Allah'ın bu zamanda zorda kalmış inananlara bir hediyesi ve lütuf eseri olarak yazdırılmıştır.

Risale-i Nur'un en büyük vasıflarından biri de, insanlık içindeki bütün anlayış tabakalarına hitap etmesi ve onları aydınlatabilmesidir; başka eserlerde bu vasıf çok nadir olarak görünüyor.

Risale-i Nur avam-havas, cahil-alim, zengin-akir köylü-şehirli her kesime hitap eden bir eser olmasından, bazen bir kelimesi ve cümlesi çok manaların depolu olduğu bir kitap hükmünü alır. Bu yüzden herkesin istifade ve anlayışı kabiliyet ve anlayışına göre oluyor, ama en alt kademedeki avam insan da istifadesiz kalmıyor. Ama batılı bir filozofun eserini ya da doğulu İbn-i Arabinin eserlerini anlamak için onların kıvamına varmak ve o seviyeye çıkmakla anlamak mümkündür; çünkü onların eserleri sadece havassa hitap ediyor.

Risale-i Nur meyveli bir bahçe gibidir, o bahçede çok uzun dalların ucunda tatlı ve olgun meyveler de var, en alt kısmında boyu kısa olanlar içinde meyveler var. Yani Nurlar kimseyi meyvesiz bırakmayan güzel bir bahçe hükmündedir.

Risale-i Nur'un diğer eser ve kaynaklardan farkı, o kaynaklarda dağınık ve hususi olan imani ve Kur'anî meseleleri temsil ve teşbihlerle toplatıp herkesin anlayacağı seviyeye indirmesidir. Aynı zamanda günümüz meselelerine de ışık tutması Risale-i Nur'u daha tesirli ve parlak yapmıştır. Risale-i Nurlar temsil ve teşbih dürbünü ile en derin ve en dağınık meseleleri en avam insanın idrak edebileceği bir kıvama ve seviyeye getirmiştir. Sair kaynaklar hususi insanlara hitap ederken Risale-i Nur umuma hitap ediyor.

Evet, temsil ve teşbihin anlatımdaki en büyük misyon ve gayesi, soyut olan manayı somut hale getirmek, derin olan manayı yüzeye çıkarmak, dağınık hakikatleri bir noktada toplamak, uzaktaki bir manayı yakınlaştırmak içindir.

Zira insanların büyük bir kısmının zihin ve idrak dünyası, gayet somut, yüzeysel ve dağınık manaları toplamaktan uzaktır. Bu sebeple hatibin **derin, soyut, uzak** ve **dağınık** hakikatleri temsil ve teşbih yardımı ile **yüzeysel, somut, toplanmış** ve **yakınlaştırılmış** bir şekle getirmesi bir ihtiyaçtır. İşte Kur'an'ının ve onu taklid eden Risale-i Nurların çokça temsil ve hikaye metoduna baş vurması, bu sebeptendir. Zira

Kur'an'ın muhatap kitlesinin ekserisi avam ve basit anlayışlı insanlardan oluşuyor. Hal böyle olunca, Kur'an avam kitlesini eğitmek ve öğretmek için, onların duygu ve fikir alemine temsil ve hikayeler ile tenezzül ediyor, onların fikir ve hissiyatlarını okşayan ve tahrik eden misaller getiriyor.

Nasıl maddi alemde uzaktaki bir cisimi çıplak gözle göremediğimiz için, yakınlaştırmak için dürbün kullanırız, soyut mana ve olguları bulabilmek için, üstüne somut simge ve semboller koyarız, derin ve ince şeyleri görebilmek için mikroskoba müracaat ederiz, dağınık ışıkları toplamak için mercek kullanırız.

Aynı şekilde manalar ve maneviyat alemindeki ince, derin, uzak, dağınık ve soyut manaları anlamak ve görebilmek için, maddi alemdeki mercek, mikroskop, dürbün, sembol gibi şeylere benzeyen bu temsil, hikaye, hayali seyahat gibi anlatım metotlarını kullanmak gerekiyor. İşte Kur'an ve onun mühim talebesi olan Bediüzzaman Hazretlerinin eserlerinde, temsil ve hikayeleri bolca ve kesretle kullanmaları, bu ince sırdan ileri geliyor. Bu teşbih ve temsil yolu ile hakikatlere uzaktan uzağa baktırıyor.

Mesela, Allah'ın bir ve tek olduğu halde sayısız mahlukatı aynı anda muazzam bir tedbir ve tasarruf ile karıştırmadan ve yanılmadan yönetmesinin mahiyetini akıl hiçbir zaman kuşatarak ve ihata ile idrak edemez. Ama temsil ve misaller ile bu müşkül mesele akla kabul ettirilebilir ya da aklın hayret sancısı ve idrak hazımsızlığı giderilebilir.

Benzetme (teşbih), yerinde ve dozajında kullanıldığı zaman mübalağa değil aynı hakikat oluyor. Bu edebiyat aleminde cari ve yerleşik bir usuldür. Risale-i Nurların diğer kaynaklardan en büyük farkı bu temsil ve teşbih metodunun çokça kullanılmasıdır. Risale-i Nurların belîğ olması, temsil metodunu kullanmasındandır.